

LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSTITUCINIS TEISMAS

SPRENDIMAS

DĖL PRAŠYMO NR. 1A-55/2020 TRŪKUMŲ PAŠALINIMO

2020 m. gegužės 28 d. Nr. KT99-A-S94/2020

Vilnius

Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas, susidedantis iš Konstitucinio Teismo teisėjų Elvyros Baltutytės, Gintaro Godos, Vytauto Greičiaus, Danutės Jočienės, Gedimino Mesonio, Vyto Miliaus, Daivos Petrylaitės, Janinos Stripeikienės, Dainiaus Žalimo,

sekretoriaujant Daivai Pitrėnaitei,

Konstitucinio Teismo tvarkomajame posėdyje apsvarstė pareiškėjo [duomenys neskelbiami] prašymą Nr. 1A-55/2020.

Konstitucinis Teismas

nustatė:

1. Iš pareiškėjo prašymo matyti, kad jis prašo pripažinti Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso (toliau – CPK) 347 straipsnio 3 dalį (2016 m. lapkričio 8 d. redakcija) tiek, kiek joje nustatyta, kad kasacinį skundą surašo advokatas, prieštaraujantį Lietuvos Respublikos Konstitucijai, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijai, CPK, Lietuvos Respublikos civiliniam kodeksui (toliau – CK), taip pat atnaujinti dėl pareiškėjo bendrosios kompetencijos teisme išnagrinėtos civilinės bylos procesą.

2. Kauno apylinkės teismas 2017 m. birželio 14 d. sprendimu civilinėje byloje pareiškėjo skundo dalį dėl Valstybinės darbo inspekcijos prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos Kauno skyriaus Darbo ginčų komisijos 2017 m. sausio 9 d. sprendimo panaikinimo, darbo užmokesčio dalies, neišmokėtų išeitinių išmokų ir kompensacijos už nepanaudotas apmokamas atostogas priteisimo atmetė.

Kauno apygardos teismas 2018 m. sausio 11 d. nutartimi pareiškėjo apeliacinį skundą atmetė, palikdamas nepakeistą minėtą Kauno apylinkės teismo 2017 m. birželio 14 d. sprendimą. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2018 m. balandžio 16 d. nutartimi atsisakė priimti pareiškėjo surašytą

kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2018 m. sausio 11 d. nutarties peržiūrėjimo, nes šis skundas *inter alia* neatitiko CPK 347 straipsnio 3 dalyje nustatytų reikalavimų (nepasirašytas advokato, surašytas ne advokato).

Kauno apylinkės teismo 2019 m. rugsėjo 6 d. nutartimi civilinėje byloje netenkintas pareiškėjo prašymas atnaujinti procesą. Kauno apygardos teismo 2019 m. lapkričio 7 d. nutartimi pareiškėjo atskirasis skundas dėl Kauno apylinkės teismo 2019 m. rugsėjo 6 d. nutarties dėl proceso atnaujinimo civilinėje byloje buvo atmetas. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas 2020 m. vasario 19 d. nutartimi atsisakė priimti pareiškėjo surašytą kasacinį skundą dėl Kauno apygardos teismo 2019 m. lapkričio 7 d. peržiūrėjimo, nes jis *inter alia* neatitiko CPK 347 straipsnio 3 dalyje nustatyto reikalavimo (nesurašytas advokato).

3. Pareiškėjo prašymas Konstituciniam Teismui pateiktas 2020 m. vasario 28 d.

Konstitucinis Teismas

konstatuoja:

4. Pagal Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalį (2019 m. kovo 21 d. redakcija) kiekvienas asmuo turi teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą dėl Konstitucijos 105 straipsnio 1 ir 2 dalyse nurodytų aktų, jeigu jų pagrindu priimtas sprendimas pažeidė šio asmens konstitucines teises ar laisves ir šis asmuo išnaudojo visas teisinės gynybos priemones; šios teisės įgyvendinimo tvarką nustato Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymas.

5. Konstitucinio Teismo įstatymo 67¹ straipsnyje (2019 m. liepos 26 d. redakcija) nustatyti Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje (2019 m. kovo 21 d. redakcija) nurodyto asmens prašymo turinio reikalavimai, be kita ko, prašyme nurodyti prašymą teikiančio asmens pozicijos dėl ginčijamo teisės akto prieštaravimo Konstitucijai teisinius argumentus, įskaitant pagrindžiančius, kaip buvo pažeistos šio asmens konstitucinės teisės ar laisvės (67¹ straipsnio 1 dalies 10 punktas), taip pat turi būti suformuluotas prašymas Konstituciniam Teismui (67¹ straipsnio 1 dalies 11 punktas). Prašyme taip pat turi būti aiškiai, tiksliai ir suprantamai suformuluota šio straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija (67¹ straipsnio 2 dalis).

5.1. Pažymėtina, kad Konstitucinio Teismo įstatymo 67¹ straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 1 dalies 10, 11 punktuose, 2 dalyje reikalaujama aiškiai, tiksliai ir suprantamai nurodyti prašymą teikiančio asmens poziciją dėl ginčijamo teisės akto atitikties Konstitucijai ir pateikti ją pagrindžiančius teisinius argumentus, suformuluoti prašymą Konstituciniam Teismui. Tokie patys reikalavimai yra įtvirtinti ir šio įstatymo 66 straipsnio 1 dalies 8, 9 punktuose.

5.2. Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucinio Teismo įstatymo 66 straipsnio 1 dalies 8 punkto nuostatą, ne kartą yra pažymėjęs, kad prašyme iširti teisės akto (jo dalies) atitiktį Konstitucijai turi būti aiškiai nurodyti konkretūs teisės akto straipsniai (jų dalys), punktai, kurių atitiktimi Konstitucijai pareiškėjas abejoja, taip pat konkrečios Konstitucijos nuostatos – normos ir

(arba) principai, kuriems, pareiškėjo nuomone, prieštarauja konkrečiai nurodyti ginčijamo teisės akto straipsniai ar punktai; prašyme ištirti teisės akto (jo dalies) atitiktį Konstitucijai pagal normų turinį ir (arba) reguliavimo apimtį taip pat turi būti aiškiai nurodyti teisiniai motyvai, pagrindžiantys pareiškėjo abejonę dėl kiekvieno konkrečiai nurodyto ginčijamo teisės akto (jo dalies) straipsnio (jo dalies) ar punkto atitikties konkrečiai nurodytoms Konstitucijos nuostatomis (*inter alia* 2010 m. kovo 19 d., 2016 m. rugpjūčio 29 d., 2017 m. rugsėjo 27 d. sprendimai). Prašyme aiškiai ir nedviprasmiškai nenurodžius pozicijos dėl ginčijamo teisės akto atitikties Konstitucijai, t. y. pareiškėjui aiškiai neišdėsčius teisinių motyvų, pagrindžiančių jo abejonę dėl kiekvienos nurodytos konkrečios ginčijamos teisės akto nuostatos (straipsnio, jo dalies, punkto ar jų nuostatos) atitikties konkrečiai nurodytoms Konstitucijos nuostatomis (normoms ir (ar) principams), toks prašymas laikytinas neatitinkančiu Konstitucinio Teismo įstatymo 66 straipsnio 1 dalies 8 punkte įtvirtintų reikalavimų (2018 m. spalio 5 d. sprendimas).

5.3. Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucinio Teismo įstatymo 66 straipsnio 1 dalies 9 punkto nuostatą, yra konstatavęs, kad prašymas Konstituciniam Teismui turi būti suformuluotas aiškiai ir tiksliai (2013 m. sausio 8 d., 2018 m. spalio 5 d. sprendimai).

5.4. Konstitucinis Teismas 2018 m. spalio 5 d. sprendime yra pažymėjęs:

– Konstitucinio Teismo įstatymo 66 straipsnio 1 dalies 8, 9 punktuose įtvirtintas reikalavimas prašymą Konstituciniam Teismui suformuluoti aiškiai ir tiksliai suponuoja pareiškėjo pareigą tame prašyme nurodyti konkretų prašymą, t. y. nurodyti, kokios (-ių) konkrečios (-ių) ginčijamos (-ų) teisės akto nuostatos (-ų) (straipsnio, jo dalies, punkto) atitiktį kokioms konkrečioms Konstitucijos nuostatomis (normoms ir (arba) principams) jis prašo ištirti; prašyme turi būti aiškiai išdėstyti ir teisiniai motyvai, pagrindžiantys pareiškėjo abejonę dėl kiekvienos nurodytos konkrečios ginčijamos teisės akto nuostatos (straipsnio, jo dalies, punkto ar jų nuostatos) atitikties konkrečiai nurodytoms Konstitucijos nuostatomis (normoms ir (ar) principams).

– Konstitucinis Teismas negali pats suformuluoti pareiškėjo prašymo, jeigu iš jo visumos nėra galimybės nustatyti, kokia konkreti teisės akto nuostata (straipsnis, jo dalis, punktas ar jų nuostata) yra ginčijama, jos atitiktį kokioms Konstitucijos nuostatomis (normoms ir (ar) principams) ir kiek ištirti prašoma. Priešingu atveju (t. y. tuo atveju, jeigu ne pats pareiškėjas suformuluotų, o Konstitucinis Teismas imtųsi formuluoti jo prašymą) galėtų būti sudarytos prielaidos iškreipti pareiškėjo prašymo esmę, *inter alia* prielaidos ištirti atitiktį Konstitucijai teisės akto nuostatos (straipsnio, jo dalies, punkto ar jų nuostatos), kurios atitikties Konstitucijai tyrimo pareiškėjas nesiekė, taip pat prielaidos ištirti jos atitiktį ne toms Konstitucijos nuostatomis (normoms ir (ar) principams), ištirti atitiktį kurioms siekė pareiškėjas, ir kt.

– pareiškėjui prašymo Konstituciniam Teismui nesuformulavus aiškiai ir tiksliai, t. y. pareiškėjui nesuformulavus konkretaus prašymo, iš kurio būtų aišku, kokia konkreti teisės akto

nuostata (straipsnis, jo dalis, punktas ar jų nuostata) yra ginčijama, jos atitiktį kokioms Konstitucijos nuostatomis (normoms ir (ar) principams) ir kiek iširti prašoma, jis laikytinas neatitinkančiu Konstitucinio Teismo įstatymo 66 straipsnio 1 dalies 9 punkto reikalavimų.

6. Kaip matyti iš pareiškėjo Konstituciniam Teismui pateikto prašymo visumos, pareiškėjas prašo pripažinti CPK 347 straipsnio 3 dalį (2016 m. lapkričio 8 d. redakcija) tiek, kiek joje nustatyta, kad kasacinį skundą surašo advokatas, prieštaraujantį Konstitucijos 5, 6, 7, 18, 29 straipsniams, 30 straipsnio 1 daliai, 109, 110 straipsniams, Žmogaus teisių ir pagrindinių laisvių apsaugos konvencijos 1 straipsniui, 6 straipsnio 1 daliai, 13, 14, 17, 18, 41 straipsniams, CK 6.263 straipsniui, taip pat pareiškėjo nurodytoms CPK nuostatomis taip, kaip, pasak pareiškėjo, Konstitucinio Teismo 2019 m. kovo 1 d. nutarime Nr. KT9-N3/2019 prieštaraujantį Konstitucijai buvo pripažintas CPK 306 straipsnio 3 dalyje (2016 m. lapkričio 8 d. redakcija) įtvirtintas reguliavimas, pagal kurį buvo reikalaujama, kad apeliacinį skundą surašytų advokatas.

7. Taigi pareiškėjas savo konstitucinių teisių ir laisvių pažeidimą galimai sieja su jo ginčijamoje CPK 347 straipsnio 3 dalies (2016 m. lapkričio 8 d. redakcija) nuostatoje įtvirtintu reikalavimu, kad „kasacinį skundą surašo advokatas“, kuris, pasak pareiškėjo, varžo „visiems Lietuvos piliečiams [teisę] surašyti kasacinius skundus civiliniame procese ir pažeidžia visų Lietuvos piliečių konstitucinę teisę į teisminę gynybą (LR Konstitucijos 30 str. 1 d.) ir jų konstitucinę teisę ir laisvę patiems surašyti kasacinius skundus, nesinaudojant advokatų paslaugomis“.

8. Sprendžiant dėl pareiškėjo prašymo priimtimumo nustatyta, kad pareiškėjo prašymas neatitinka Konstitucinio Teismo įstatymo 67¹ straipsnio (2019 m. liepos 16 d. redakcija) 1 dalies 10, 11 punktuose, 2 dalyje įtvirtintų reikalavimų:

8.1. pareiškėjo Konstituciniam Teismui pateiktas prašymas nėra suformuluotas aiškiai ir tiksliai: nors iš pareiškėjo prašymo rezoliucinės dalies matyti, kad jis ginčija CPK 347 straipsnio 3 dalies (2016 m. lapkričio 8 d. redakcija) atitiktį Konstitucijos 30 straipsnio 1 daliai, kitose prašymo dalyse pareiškėjas nurodo, kad CPK 347 straipsnio 3 dalis (2016 m. lapkričio 8 d. redakcija) prieštarauja ir Konstitucijos 5, 6, 7, 18, 29, 109, 110 straipsniams;

8.2. iš pareiškėjo prašymo neaišku, kokiais teisiniais argumentais remiantis ir kodėl turi būti nustatytas kitoks nei jo ginčijamas CPK 347 straipsnio 3 dalyje (2016 m. lapkričio 8 d. redakcija) nustatytas teisinis reguliavimas. Pareiškėjas nepateikia jokių teisinių argumentų, kodėl, atsižvelgiant į kasacijos instituto paskirtį ir jo specifiką, pagal Konstituciją nėra ar negali būti pagrįstas įstatyme nustatytas reikalavimas, kad kasacinį skundą surašytų advokatas, ir kodėl tokio reikalavimo įtvirtinimas įstatyme pažeidžia, pasak pareiškėjo, *inter alia* Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalyje įtvirtintą asmens, kurio konstitucinės teisės ar laisvės pažeidžiamos, teisę kreiptis į teismą;

8.3. nors pareiškėjas savo prašyme nurodo Konstitucinio Teismo 2019 m. kovo 1 d. nutarimą Nr. KT9-N3/2019, jis nepateikia savo teisinės pozicijos ir (ar) teisinių argumentų, kodėl šis nutarimas

turėtų būti taikomas teisiniam reguliavimui, skirtam kasacinių skundų pateikimui reguliuoti, ir kodėl, atsižvelgiant į apeliacijos ir kasacijos procesų specifiką, pagal Konstituciją turėtų būti nustatyti vienodi reikalavimai apeliacinių ir kasacinių skundų surašymui. Pareiškėjas nepaaiškina, kokiais argumentais remiantis minėtame Konstitucinio Teismo 2019 m. kovo 1 d. nutarime Nr. KT9-N3/2019 prieštaraujančiu Konstitucijai pripažinus CPK 306 straipsnio 3 dalyje (2016 m. lapkričio 8 d. redakcija) įtvirtintą teisinį reguliavimą, pagal kurį buvo reikalaujama, kad apeliacinį skundą surašytų advokatas, Konstitucijai prieštaraujančiu turėtų būti pripažintas ir jo ginčijamas CPK 347 straipsnio 3 dalyje (2016 m. lapkričio 8 d. redakcija) nustatytas teisinis reguliavimas;

8.4. nors pareiškėjas, be Konstitucijos 30 straipsnio 1 dalies, vardija kitus Konstitucijos straipsnius, t. y. Konstitucijos 5, 6, 7, 18, 29, 109, 110 straipsnius, jis nepateikia jokių teisinių argumentų dėl jo ginčijamo CPK 347 straipsnio 3 dalyje (2016 m. lapkričio 8 d. redakcija) nustatyto teisinio reguliavimo atitikties minėtiems Konstitucijos straipsniams.

9. Pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 24 straipsnio 4 dalį (2019 m. liepos 16 d. redakcija) nustatytas, kad šio įstatymo 67¹ straipsnyje nurodytas prašymas ir (ar) jo priedai neatitinka šio įstatymo 67¹ straipsnyje, išskyrus 1 dalies 6, 7 punktus ir 3 dalį, nustatytų reikalavimų, nustatomas terminas trūkumams pašalinti; spręsdamas šį klausimą, Konstitucinio Teismo pirmininkas priima potvarkį; pareiškėjui per šį terminą kreipusis į Konstitucinį Teismą su prašymu, kuriuo šalinami trūkumai, arba pasibaigus šiam terminui, pradėtas išankstinis tyrimas tęsiamas toliau.

9.1. Konstitucinis Teismas, aiškindamas Konstitucinio Teismo įstatymo 24 straipsnio nuostatas, yra pažymėjęs, kad šiose nuostatose įtvirtintas Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalyje (2019 m. kovo 21 d. redakcija) nurodyto asmens prašymo trūkumų šalinimo institutas, pagal kurį Konstitucinio Teismo įstatymo 67¹ straipsnyje (2019 m. liepos 16 d. redakcija), išskyrus jo 1 dalies 6, 7 punktus ir 3 dalį, nustatytų reikalavimų neatitinkantis prašymas ir (ar) jo priedai gražinami šiam asmeniui trūkumams pašalinti per nustatytą terminą, taip pat kad prašymo trūkumų šalinimo institutas įtvirtintas atsižvelgiant į tai, kad šiam asmeniui, priešingai nei kitiems teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą su prašymu ištirti teisės aktų atitiktį Konstitucijai turintiems subjektams, Konstitucinio Teismo įstatyme yra nustatytas kreipimosi į Konstitucinį Teismą terminas (2020 m. sausio 16 d. sprendimas Nr. KT6-A-S6/2020).

9.2. Konstitucinis Teismas 2019 m. lapkričio 25 d. nutarime, aiškindamas Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalį (2019 m. kovo 21 d. redakcija), yra pažymėjęs, kad individualaus konstitucinio skundo instituto įtvirtinimas Konstitucijoje nėra savitikslis; juo siekiama sudaryti galimybes veiksmingai apginti asmens konstitucines teises ar laisves, kurios galėjo būti pažeistos sprendimais, priimtais Konstitucijai prieštaraujančių teisės aktų (jų dalių) pagrindu.

Atsižvelgiant į tai, konstatuotina, kad Konstitucinio Teismo įstatymas negali būti aiškinamas kaip užkertantis kelią Konstituciniam Teismui sprendimu nustatyti pareiškėjo prašymo trūkumus ir

terminą šiems trūkumams pašalinti. Kitaip aiškinant Konstitucinio Teismo įstatymo nuostatas, esą Konstitucinis Teismas, pagal Konstitucinio Teismo įstatymo 25 straipsnio 2 dalį, 28 straipsnio 1 dalį sprendamas dėl pareiškėjo prašymo priimtumo, neturi įgaliojimų nustatyti, kad pareiškėjo prašymas turi trūkumų, taip pat nustatyti šių trūkumų pašalinimo termino, pareiškėjui būtų užkirstas kelias tinkamai įgyvendinti savo teisę kreiptis į Konstitucinį Teismą, o Konstitucinis Teismas negalėtų vykdyti konstitucinio teisingumo ir garantuoti Konstitucijos viršenybės teisės sistemoje, veiksmingai apginti asmens konstitucinių teisių ar laisvių.

Vadovaudamasis Lietuvos Respublikos Konstitucijos 106 straipsnio 4 dalimi, Lietuvos Respublikos Konstitucinio Teismo įstatymo 22 straipsnio 3, 4 dalimis, 24 straipsnio 4 dalimi, 25 straipsnio 2 dalimi, 28 straipsnio 1 dalimi, 67¹ straipsnio 1 dalies 10, 11 punktais, 2 dalimi, Lietuvos Respublikos Konstitucinis Teismas

nusprendžia:

Nustatyti terminą pareiškėjo [duomenys neskelbiami] prašymo Nr. 1A-55/2020 trūkumams pašalinti – iki 2020 m. birželio 22 d.

Šis Konstitucinio Teismo sprendimas yra galutinis ir neskundžiamas.

Konstitucinio Teismo teisėjai

Elvyra Baltutytė

Gintaras Goda

Vytautas Greičius

Danutė Jočienė

Gediminas Mesonis

Vytas Milius

Daiva Petrylaitė

Janina Stripeikienė

Dainius Žalimas